Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.
Телефон: BErgen 4-0807, 4-0237
Телеф. УНС: BErgen 4-1016

РІК LX. Ч. 60. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 11-го БЕРЕЗНЯ 1952. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ—FIVE CENTS No. 60. JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, MARCH 11, 1952. VOL. LX

НЕПЕРЕДБАЧЕНИЙ СТРАЙК НА СЕРЕДНЄ-ЗАХІДНИХ ЗАЛІЗНИЦЯХ

Ню Йорк. — Несподівано вибух страйк 5,000 залізничних машиністів, кочегарів і кондукторів на шляхах середнього Заходу і загрозив поширенням на інші округи. Залізниці стоять тепер під технічним керівництвом армії від серпня 1950 р. і тому команда армії звернулася до залізничних юній з закликом, щоб вони вислали своїх членів негайно до праці в інтересі оборонних змагань країни. Керівництво юній, осередком якого є місто Клівленд, не дало покищо ніякої відповіді. Давніше юнії називали „удаваною" контролю уряду над залізничними шляхами, кажучи, що це тільки „правнича фікція" і це дало залізничникам заохоту до страйку. Справжня підстава страйку така, що вже три роки залізничні службовики домагаються наладнання нових платень, одначе це відволікається, хоч дещо в цій справі вже переговорене. У Ню Йорку цим страйком охоплене підприємство Ню Йорк Сентрал, потяги якого перестали йти в неділю перед полуднем. В наслідок припинення особового руху на залізницях інші перевозові засоби, як автобуси й літаки, не можуть подолати навалові нової праці.

З Вашингтону звідомляють, що Карл Л. Бендетсен, асистент секретаря армії, заявив провідникам трьох залізничних юній, що інтерес країни вимагає безперервного залізничного руху і що уряд має на увазі „відповідний крок", якщо страйк триватиме дальше або пошириться на інші околиці. Правники з департаменту стейту вже порозуміваються з командою армії, щоб приготовити якийсь відповідний крок уряду. Плянується мабуть судова заборона страйку на такій підставі, що страйк загрожує інтересам країни.

Конференція през. Трумана з ген. Ванденберґом в справі літунства

Кі Вест, Флорида. — Президент Труман викликав у неділю несподівано шефа літунства генерала Гойт С. Ванденберґа на конференцію до Малого Білого Дому, тобто до цієї морської бази, у якій президент перебуває тепер на вакаціях. Пресовий секретар Білого Дому, Йосиф Шорт заявив, що це була „важлива" конференція, вона тривала дві години, присутніми були тільки президент Труман і ген. Ванденберґ. Пресовий секретар не подав до відома, що було предметом конференції, заявив тільки, що, мабуть конферували про внутрішні літунські справи, і що ця конференція немає нічого спільного з війною в Кореї, ані з мертвим пунктом перемир'я.

Річний фармерський прибуток за минулий рік—15 більйонів

Вашингтон. — Фармери Злучених Держав дістали коло два більйони більше за свою працю в 1951 р., ніж у попередньому. Їх цілий чистий прибуток в 1951 р. досягнув суми $14,900,000,000, тобто на 17% більше ніж в 1950 р., як це обчисляє департамент рільництва. Найвищий прибуток мали американські фармери в 1947 р., бо аж 17 більйонів. Загальний прибуток фармерів за минулий рік був $37,400,000,000, отже на 14% більше від попереднього року, одначе видатки на продукцію зросли до $22,500,000,000. До фармерських прибутків треба зарахувати не тільки прибутки з продажу продуктів, але й платні фармерських робітників. Фармери мали головний прихід з продажу худоби і домашньої птиці та ясць.

УСС відзначають ім'янини Лева Лепкого

Ню Йорк. — Нюйорська станиця УСС вшанувала свого побратима Лева Лепкого з нагоди його ім'янин. Це, майже родинне, свято відбулося в дуже милій товариській атмосфері. — Голова станиці др. В. Калина, привітав Соленізанта та згадав про його творчість, як одного з тих, що своїми піснями закріпили стрілецьку леґенду, на якій виростало нове покоління борців за волю України. Ред. Купчинський говорив про багатогранну діяльність Лева Лепкого, що є поетом, композитором, малярем, геральдиком, редактором, знавцем українських військових одностроїв — та тим широкознаним на Західній Україні „Льоньом", який в Черчі зумів виплекати таку атмосферу, що воно сталося місцем товариської зустрічі всіх українців.

Проба протилітунської оборони

Ню Йорк. — Дня 3. квітня в год. 8-мій ввечорі відбудеться друга проба протилітунської оборони в Ню Йорку. Всі відділи протилітунської оборони братимуть участь у пробі, яка має діяти так, немов би на Ню Йорк впали дві атомові бомби: одна в Бронксі, а друга в Брукліні.

ЗАМОРДУВАЛИ ЧОЛОВІКА, ЩО ВІДКРИВ БАНКОВОГО ЗЛОДІЯ

Ню Йорк. — Як швидко мститься на своїх ворогах підпільний бандитський світ, виявилося в суботу минулого тижня, коли в околиці, замешкалій людьми середньої кляси, тобто коло Боро Парк, при Дев'ятій евені й 46 вулиці в Брукліні хтось застрілив Арнолда Шустера, що тому два тижні допоміг поліції арештувати ославленого банкового злодія, Вилиєма Френсиса Суттона. Шустер, 24-річний ветеран другої світової війни, вийшовши з кравецької робітні свого батька при П'ятій евені в 9 годині вечора, дістав дві револьверові кулі в голову, а дві в живіт і згинув на місці, у віддалі десяти домів від свого мешкання. Свідки, що чули стріли, кажуть, що напасники стріляли з авта, після чого швидко віддалилися з місця злочину в напрямі осередку міста. Нюйоркська поліція призначила 140 детективів для висліджения злочинців, а тим часом розіслано по всіх усюдах наказ притримати одного запідозреного злочинця. Це Фредерік Дж. Тенуто, з прибраним іменем Ст. Джан та „Ейнджел". Він брав участь в одному банковому грабунку і втік з филаделфійської тюрми разом з Суттоном в 1947 р. Тенута бачив один шинкар у віддалі яких 7 миль від місця злочину в тому часі, коли розголошено вісті про вбивство Шустера. Часописі поміщують світлину Тенута для допомоги у його притриманні.

ПОЧАЛАСЯ КОНТРОЛЯ МАЙНА І ДІЛОВОДСТВА У.Н.С.

В понеділок, дня 10 березня, в приміщеннях головної канцелярії Українського Народного Союзу при 81-83 Ґренд Стріт в Джерзі Сиrі, Н. Дж., почалася звичайна річна контроля майна і діловодства цеї організації. Контролю переводить обрана на 22-гій конвенції в Клівленді Головна Контрольна Комісія в складі: Дмитро Капітула з МекАду, Па; інж. Степан Куропась з Шікаґо, Ілл.; Володимир Гірняк з Торонто, Онт., Канада; інж. Володимир Коссар з Вінніпеґу, Ман., Канада: та д-р Амврозій Т. Кібзей з Дітройту, Міш. — Контроля майна і діловодства попереджує річні наради Головного Уряду УНСоюзу, які мають початися в наступний понеділок, 17-го березня.

Наукові установи Ню Йорку вшановують пам'ять Шевченка

Ню Йорк. — З нагоди річниці Шевченка, відбулася в суботу 8 березня в Літературно - Мистецькому Клюбі Шевченківська Конференція улаштована старанням Української Вільної Академії Наук. У програму увійшли дві доповіді: проф. Ол. Оглоблина про український національний визвольний рух в добі до Шевченка і проф Д. Чижевського про художні засоби в поезії Шевченка. Перший доповідач, у понадгодинним рефераті, на підставі новововідкритих матеріялів, з'ясував працю різних національних українських груп і одиниць з кінцем 18 і з початком 19. сторіч. — Професор Оглоблин вказував теж на вплив американських революційних ідей на передшевченківську і шевченківську доби на Україні, а ці ідеї відбилися теж у революційних поемах Шевченка. Проф. Д. Чижевський застановившись над художніми засобами поезії Шевченка, пригадав на українську народну поезію, з якої користав Шевченко не тільки щодо змісту, але й щодо форми, тобто в ритміці й римі.

Проф. І. Ветухів, як голова ВУАН, відкриваючи конференцію, зазначив, що Академія рішила видавати щороку, у річницю Шевченка, книжечки з пригадкою діяльности Шевченка рівно сотню літ тому і саме тепер появилася перша така книжка, „Шевченко — річник ч. І.", у якій поміщено статті Юрія Тищенка, Д. Горняткевича й дуже цікаві замітки Д. Ч. про публікації про Шевченка.

Наукове Товариство ім. Шевченка в Ню Йорку, в неділю 9 березня ц. р. влаштувало річне прилюдне зібрання з нагоди роковин патрона Товариства. Зібрання відбулося в залі Літ. - Мистецького Клюбу. На програму зложилися: звідомлення з діяльности Наукового Товариства ім. Шевченка в 1951 р. — проф. д-ра М. Чубатого та доповідь д-ра Л. Луцева під заголовком „Світ і Шевченко". Професор Чубатий повідомив присутних про пророблену працю в минулому році та з'ясував пляни на поточний рік. Здав точний звіт із фінансового стану Товариства. Амбіцією Товариства є здійснити думку про Дім Української Культури в Ню Йорку. Л. Луців доповідав про те, як Шевченкові твори сприймали слов'янські та світові літератури, себто, як ґеній України впровадив нашу, тоді зовсім призабуту націю, у світ братніх народів.

Заповідають велику комуністичну судову комедію в Празі

Відень. — Із звичайно добре поінформованих джерел повідомляють, що Москва приготовляє нову велику судову комедію в Празі в Чехословаччині, яка правдоподібно дасть притоку до нових масових чисток не тільки в Чехословаччині, але й в інших сателітських країнах. Перед комуністичним показовим судом стануть визначні колись комуністичні керівники, яких тепер обвинувачується в „троцькістсько-сіоністичній змові" проти теперішнього режиму. Всіх обвинувачених переслухували в Москві і перед тижнем повернули їх назад до Праги приготовляючи судову розправу. Між обвинуваченими є: колишній генеральний секретар чеської компартії — Рудольф Сланский, його заступник і колишній міністер закордонних справ в комуністичному уряді — Владо Клементіс; колишній заступник міністра закордонної торгівлі — Ецвен Лоебль; б. заступн. мін. зак. справ Артур Лондон; шеф відділу в міністерстві закордонних справ — Оскар Клінґер; заст. міністра оборони ген. Бедрик Рейсін, як теж цілий ряд інших визначних колись комуністів, включно з редактором офіціяльного комуністичного органу „Руде Право", Вілємом Новим.

Д. Галичин іменований керівником українського відділу в Республіканській Партії на Америку

Ню Йорк. — Ню Йорк Таймс подав таке повідомлення з Вашинґтону: „Красвий Комітет Республіканської Партії проголосив сьогодні призначення Дмитра Галичина з Джерзі Сиrі керівником своєї українсько-американської секції для красвої кампанії в 1952 році. Мр. Галичин, активний в республіканській політиці та в національностевих справах від багатьох років, є управителем українського щоденника „Свобода", що появляється в Джерзі Сиrі. Він народився 56 років тому в Західній Україні та закінчив університетські студії у Відні в 1923 році. В цьому ж році він приїхав до Злучених Держав. Від 1933 року він брав участь в кожній губернаторській і президентській кампаніях, як голова української секції національностевого відділу в республіканській головній квартирі в Ню Йорку. Від кількох років він був заступником голови Українського Республіканського Комітету стейту Ню Джерзі".

Рівночасно з цим повідомленням та деякими додатковими виясненнями, головна квартира Республіканської партії розіслала до преси теж фотографію, яку поміщуємо разом з оригінальним підписом.

Dmytro Halychyn, Jersey City, N. J., insurance company executive, conferring with Chairman Guy George Gabrielson of the Republican National Committee, after his appointment as Assistant to the Chairman, Director of the Ukrainian-American Section, Ethnic Groups Division, for the coming Presidential campaign.

(Дмитро Галичин, Джерзі Сиrі, Н. Дж., керівник забезпеченевої компанії, конферує з головою Красвого Республіканського Комітету Ґайом Ґебріссоном, після призначення його асистентом голови, директором українсько-американської секції у відділі етнічних груп, для надходячої президентської кампанії).

АРАБСЬКА ЛІГА ГОТОВА ДО ПОРОЗУМІННЯ З ІЗРАЇЛЕМ

Вашинґтон. — За вістями, які дійшли до департаменту стейту, Арабська Ліга готова закінчити спір з державою Ізраїля, як про це довідується Джеймс М. Мініфай, кореспондент Ню Йорк Геральд Трібюн. З усіх столиць арабських країн звідомляють про зменшення ворожнечі до жидів. Це проявляється в газетних статтях і в промовах провідних арабських політиків країн Середнього Сходу. Призбиравши оці вістки і зіставивши їх разом, департамент стейту приходить до висновку, що найгірше напруження між обидвома головними противниками на Сході минає. — Якщо ці надії здійсняться, то Західній світ буде міг спокійніше віддихнути після заворушень в Єгипті, що загрожували знівеченням програми Середнє-Східної Команди. Тепер положення в Єгипті значно поправилося.

ПОШИРЕНО УКРАЇНСЬКІ РАДІОВИСИЛАННЯ „ГОЛОСУ АМЕРИКИ"

Ню Йорк. — Почавши з неділі, 9-го березня, „Голос Америки" подвоїв свої радіовисилання українською мовою, передаючи вже не одну, але дві щоденні програми, які висилаються з Ню Йорку о годині 10.30 ранку і 1.30 пополудні. Українське радіовисилання „Голосу Америки" скероване головно до українців в підсовєтській Україні і тому час висилання цих програм заповідається за офіціяльним в Україні „московським часом", тобто за часом, встановленим для всіх країн, які входять в склад Совєтського Союзу. Українці, що живуть у вільних країнах, можуть слухати українські радіопрограми „Голосу Америки", які висилається з Ню Йорку на коротких хвилях довжиною 13, 16, 19 і 31 метрів, перша о год. 10.30 ранку і друга о год. 1.30 пополудні за стандартним східно-американським часом, який відповідає годинам 15.30 і 18.30 західно-европейського часу. В той сам час передавальні радіостанції в Европі та інших частинах світу транслюють українські програми на коротких хвилях довжиною в 19, 25, 31, 41, 48 і 49 метрів. Крім того, українське радіовисилання повторюється закордонними радіостанціями на коротких і середніх хвилях тричі, а саме: перший раз о год. 22.45 західно?европейського (ґрінвічського) часу, на середній хвилі довжиною 251 метра; другий раз о год. 00.45 ночі на коротких хвилях довжиною 31, 41, 48 і 49 метрів та на середніх хвилях довжиною 251 і 379 метрів щоденно і крім того на хвилі 547 метрів від суботи до вівтірка включно та на хвилі 272 метри від середи до п'ятниці включно; і третій раз о год. 4.15 ранку за західно-европейським часом на середній хвилі 379 метрів. Із цих повторень можна в Злучених Державах і Канаді чути тільки ту програму, що висилається на коротких хвилях довжиною в 31, 41, 48 і 49 метрів о год. 7.15 вечора. Інших повторень на американському континенті не можна почути. Поширення українських радіопередавань започатковано власне в роковини Тараса Шевченка і з цеї нагоди передано теж спеціяльну праграму, в яку, крім статті про Шевченка, як символ національного визволення та про глибоку віру в Бога, передано теж пісні „Заповіт" та „Думи мої".

УКРАЇНСЬКА УЧАСТЬ В „ДНІ МОБІЛІЗАЦІЇ ВОЛІ" В ДЖЕРЗІ СИТІ

Хор „Думка" виступить із симфонічною оркестрою; український представник виступить поруч сенаторів та конґресменів; імпрезу передаватимуть всі радіостанції Злучених Держав і Західної Европи, як теж „Голос Америки".

Джерзі Сиrі. — В найближчу середу 12-го лютого тут відбудеться імпозантна концертово-політична імпреза, в якій видатну участь братимуть українці. Імпреза називається „День Мобілізації Волі" та влаштовується під наглядом організації „Похід за Волю" (Крусейд фор Фрідом). Імпреза відбудеться у великій залі школи Шнайдера та почнеться в г. 8.30 ввечорі. В її програму входять промови і концертова частина. Між промовцями є сенатори Смит і Гендриксон з Ню Джерзі, та конґресмени Семінскі і Гарт. Крім того виступить 30 національностевих представників, промовляючи дві хвилини кожний в їх рідній мові та під своїми національними прапорами. Під час їхньої промови, кожна національностева група на залі вставатиме відповідно до того, який промовець виступатиме. Від українців і по-українськи промовлятиме Володимир Бакад, представник УККомітету. Атракцією концертової частини буде виступ українського хору „Думка" з Ню Йорку, що відспіває чотири пісні „а капеля" під дириґентурою Мґр. Л. Крушельницького та композицію С. Людкевича „Ой вигострю товариша" в супроводі місцевої симфонічної оркестри. Цею точкою дириґуватиме новозаанґажований дириґент „Думки", п. О. Микитюк. Програму „Дня Мобілізації волі" передаватимуть всі радіовисильні Злучених Держав та країн Атлантійського Пакту, як теж „Голос Америки".

„Я І МОЯ СЕСТРА" В НЮ ЙОРКУ

Черговa вистава Театру В. Блавацького „Я і моя сестра", музична комедія Ралфа Бенацького, яка відбулася минулої суботи в залі Інституту Мод в Ню Йорку, буде новим успіхом наших филаделфійських артистів. В головних ролях виступили Е. Дичківна та Е. Левицький, а в інших: В. Блавацький, Б. Паздрій, Е. Шашаровська, Я. Пінот Рудакевич, Г. Кульчицька. Музичний супровід: Б. Перфецький. — Сценічне оформлення: В. Клех. Перекладчик: І. Чолган. Більша частина великої залі була виповнена публікою, що шукаючи веселости і гумору не завелася у своїх сподіваннях.

ВИБОРИ В НІМЕЧЧИНІ ПІДТРИМУЮТЬ РЕМІЛІТАРИЗАЦІЮ

Бонн, Німеччина. — Красві вибори в південно-західній Німеччині виявили вчора недвозначну підтримку для політики уряду канцлера д-ра Аденауера відносно ремілітаризаціїкраїни, хоча й опозиція є досить сильна. Згідно з підсумками вчорашніх виборів у 18 виборчих округах, на всіх 74, урядова християнсько-демократична партія канцлера д-ра Аденауера здобула 781,187 голосів, тоді коли соціялісти, які виступають проти ремілітаризації, здобули 732,775 голосів. Проте, дальших 441,818 голосів здобули ще вільні демократи, які належать до коаліційного уряду д-ра Аденауера і теж підтримують політику ремілітаризації та участь Німеччини в европейській армії. Комуністи здобули тільки 73,893 голоси, а нео-націстична партія Райху ще менше, бо тільки 29,000. Помітно велику кількість голосів здобула партія втікачів і переселенців із Східної Німеччини, бо аж 130,576. Ця партія, хоча часто солідаризується з соціялістами, підтримує уряд д-ра Аденауера в справах Пляну Шумана і правдоподібно підтримає його теж в справах ремілітаризації. Вибори відбулися в новій південно-німецькій країні, створеній із злуки областей Вюртемберґ-Баден, Вюртемберґ - Гогенцоллерн і південного Бадену. Країна ще не має своєї назви, хоча має увійти в західно-німецьку державну федерацію. Християнські демократи та деякі інші партії намагалися оминути цього, але соціялісти заставили їх вести виборчу кампанію власне під знаком підтримки або опозиції до ремілітаризації. Рівночасно з виборами на півдні країни, канцлер Аденауер промовляв в Ганновері та запевнив населення, що до половини наступного року його уряд сподівається змобілізувати коло 60,000 добровольців, які творитимуть ядро німецьких частин в европейській армії. Щойно після організації добровольців буде переведена мобілізація дальшої потрібної кількости вояків. Д-р Аденауер заявив, що набір до війська відбуватиметься на „алериканський лад". Коментуючи вибори на півдні країни, канцлер Аденауер заявив, що їх не можна вважати покажчиком до висліду майбутніх федеральних виборів, які мають відбутися в наступному році.

Аліянти закидають червоним „ароґанцію" на переговорах в Кореї

Токіо. — „Ароґанція" червоних представників на переговорах в Панмунджом може відбитися на дальшому перебігові нарад та в обставинах перерішити неґативний їх вислід — заявив вчора аліянтський представник. Свою безприкладну досі ароґанцію та войовничість і навіть погрози виявили комуністичні представники під час нарад в справі поведінки з полоненими. Вони закидували аліянтам, — що ті дозволили національно-китайським аґентам просякнути табори полонених та повести там широку акцію, — відвертаючи полонених від комунізму та перемовляючи їх до боротьби проти нього. В своїх виступах комуністи не рахувалися зі словами, визиваючи аліянтів „чортами", „катами" і т. п. Червоні мали теж погрожувати аліянтам, — хоча характеру цих погроз не виявлено. Аліянтський представник після конференції заявив, що комуністичні обвинувачення, крім того, що були цілком безпідставні, треба оцінювати теж як „обдуману обиду" проти аліянтів. За цим, як і за неозначеними ближчими комуністичними погрозами в бік аліянтів, може критися плянований комуністами новий розвиток, який ще зменшує надії на успішне закінчення переговорів в найближчому часі.

Совєтський натиск на Австрію

Відень. — Совєтські окупаційні чинники знаходяться постійно в суперечках з урядом Австрії у багатьох життєвих, для цієї країни питаннях. Зокрема це торкається керування б. німецькими підприємствами на терені Австрії, що їх захопили росіяни. Австрійська влада постійно домагається передачі їй цих підприємств, але, ще й досі, її заходи безуспішні. Щоб зм'якшити австрійські домагання, росіяни часто стосують пресію, яка останніми днями виявилась в перешкоджуванні руху товарів на захід, а саме, товари, що мали б йти закордон на захід затримуються на совєтській демаркаційній лінії. Недавно, натиск совєтів був виявився в забороні пароплавства між західньою і східньою зонами Австрії. Теперішня заборона перевозу товарів на захід, може викликати належну відповідь союзників, які досі не вмішувалися в рух товарів через західну Австрію, хоч серед тих товарів знаходилося багато стратеґічних, чи пів-стратеґічних матеріялів, що йшли до підсовєтських держав. Доки б. німецька промисловість в Австрії, була в австрійських руках (під совєтською, звичайно, контролею), то Австрія завжди знаходила можливість постачати цю промисловість необхідними сирівцями. По переході ж цієї промисловости цілковито під совєтське управління, хоч нова управа все більше домагається від Австрії сирівців, то австрійська влада неспроможна подолати цим домаганням. Австрійці вказують совєтській окупаційній владі, на недостачу в самій Австрії потрібних матеріялів.

БІВЕН ПОГРОЖУЄ ВИСТУПОМ З ЛЕЙБУРИСТСЬКОЇ ПАРТІЇ

Лондон. — Аневрін Бівен, провідник лівого крила англійських лейбуристів, кинув вчора виклик партійним лідерам, перестерігаючи їх, щоб вони приняли його політичний напрямок, або рахувалися з його виступленням з партії. „Хай діється, що хоче — твердив Бівен — але поскільки це відноситься до мене, — боротьба проти консерватистів продовжується і я повинен намагатися переконати своїх колеґ, що вони повинні взяти рішучу участь в тій боротьбі так, щоб ми могли йти разом; але якщо ми не можемо йти разом, ми будемо змушені йти окремо." Цею заявою Бівен не тільки яскраво порушив партійну дисципліну, але й потвердив існуючі здогади, що він і його група лівих лейбуристів готові вийти з лейбуристської партії та почати політику на „власну руку", — створюючи незалежну лівосоціялістичну групу в парляменті. До останньої розгривки між Бівеном і очолюваною колишнім прем'єром Клементом Атлі лейбуристською партією готово прийти вже на завтрішніх нарадах красвого Виконавчого Комітету лебуристів, скликаних на домагання Бівена, який є членом цього Комітету.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75

За кожну зміну адреси платиться 10 центів

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

НАРОДНА І РІДНА УСТАНОВА

В демократії народ вирішує свою долю по своїй волі, по волі більшости. Він вибирає собі уряд з народу і для народу. В демократії кожна конституція є така, якої собі бажає народ, якщо він про це дбає. Це відноситься теж і до Українського Народного Союзу, найбільшої народної установи американських українців, яка за два роки обходитиме 60-річчя свого існування.

Цього понеділка, як і кожного року, почалася контроля майна та господарства і організаційного життя. Контролю переводить обрана на останній конвенції окрема Контрольна Комісія. На другий тиждень почнуться річні наради обраного на тій же конвенції Головного Уряду УНСоюзу. На тих нарадах буде розглянений не тільки організаційний та господарський стан інституції, але й загальне наше громадське положення, з яким УНСоюз та його праця нерозривно зв'язані.

Демократична система УНСоюзу, як і кожної демократичної установи, складна і часом коштовна. Але це сторицею поплачується в результатах такої системи. Річні наради Головного Уряду дають добру нагоду, щоб бодай загально пригадати цю систему тим, які з нею ще не мали можливости познайомитись.

Український Народний Союз, що з кінцем січня ц. р. нараховував 66,035 членів і 13,155,999.17 долярів майна, це справді народна, братерсько-запомогова інституція. Він має сьогодні 480 відділів в Злучених Державах і в Канаді. В його статуті сказано: „Законодатна влада цього Союзу належить конвенції з відпоручників членів, якими є делегати з підвладних відділів, вибрані і одобрені, як теж урядники та члени головного уряду". Конвенції УНСоюзу відбуваються що чотири роки. Кожний відділ, отже практично кожний член УНСоюзу має голос у веденні справ УНСоюзу, як цілости. Члени у відділах вибирають делеґатів на конвенцію. Делеґати на конвенції встановляють головні напрямні для дальшої організації і для виконання своїх постанов обирають Екзекутивний Комітет та Головну Раду, як теж Головну Контрольну Комісію, яка перевіряє виконання постанов, як теж організаційний та господарський стан інституції.

Головний Уряд, для перевірки і контролі виконаних чи невиконаних постанов конвенції, відбуває щорічно свої наради. На них всі члени Екзекутивного Комітету, Головного Уряду та Контрольної Комісії, як теж Редакція „Свободи", здають звіти із цілорічної праці, обговорюють їх і підсумовують та роблять відповідні висновки і виносять відповідні рішення для добра організації та для добра громади.

Не попереджуючи цьогорічних нарад, можна навести деякі інтересні приклади з минулих. Кожний учасник нарад, здаючи звіт із своєї праці на призначеному йому пості в УНСоюзі, рівночасно говорить теж і про свою громадсько-гуманітарну чи культурну працю. Це вказує, що участь в загальному громадському житті є обов'язком і турботою як керівних органів УНСоюзу, так і загалу його членства. Це робить з УНСоюзу загально-громадську організацію, загальну народну цінність. Так було в минулому, так є сьогодні і так залишиться на майбутнє, дарма що, деякі одиниці, з різних особистих чи конкуренційних мотивів, намагаються вмовляти в інших, що Союз, це тільки „асекураційне підприємство".

Згадано, що демократична система УНСоюзу, як і кожної іншої такої інституції, складна і часом коштовна. Але ця складність і кошт демократії сторицею поплачуються. Залежний всеціло від волі своїх членів, згл. їх більшости, УНСоюз не може робити ніяких рисковних експериментів, не тільки у фінансових, але й громадських справах. Майно УНСоюзу має дуже основну і докладну державну контролю. Крім того обрана на конвенції представниками десяток тисяч членства своя Контрольна Комісія перевіряє окремо майно, господарство і організаційний стан організації в ім'я і з доручення своїх виборців. Головний Уряд вислухує звітів та оцінює їх і виносить ухвали й рішення на черговий однорічний період праці.

Демократичну систему УНСоюзу можна легко порівняти з такою ж системою країни. Вибори делеґатів на конвенцію — це правибори кандидатів на президента країни та на членів Конґресу, Конвенція — це вибори і Конґрес рівночасно. Річні наради Головного Уряду — це сесії Конґресу. Правда, в такій системі не можна виносити поспішно рішальних „блискавичних" постанов, тут нічого важливішого не можна робити „нагло", але довга практика виказує, що це виходить тільки на добро організації і громади, доказом чого може послужити її невпинний ріст та її великі досягнення.

Маючи все це на увазі, треба сподіватися, що не тільки членство УНСоюзу, але й широкий загал нашого громадянства приділить належну увагу перебігові та рішенням теж теперішніх річних нарад Головного Уряду УНСоюзу, звідомлення з яких будуть друкуватися на сторінках цього щоденника.

Бази в Японії — друге забороло проти Росії

Вісті з Токіо про згоду Японії на встановлення американських військових баз на її території прийшли майже водночас з вістками про згоду країн Північно-Атлантійського Пакту на створення спільної армії. Як організацію европейської армії можна було назвати заборолом проти совєтської агресії в Европі, так американські бази в Японії будуть становити заборело проти совєтської агресії на Далекому Сході і Пацифіку. Місця для баз не оголошено, мабуть тому, що це може бути військовою таємницею. Треба надіятися, що згода на встановлення баз приспішить ратифікацію японського мирового договору американським Сенатом і дасть американському департаментові оборони нагоду приступити негайно до виконання давно намічених плянів відбудови японської держави як потуги для оборони Пацифіку.

Каліфорнійський сенатор, Вилйем Ф. Новленд, хоч, як республіканець, належить до політично-партійних противників теперішньої адміністрації президента Трумана, у своїй недавній промові до своїх виборців, ствердив, що мир з Японією представляє для Злучених Держав і для вільного світу як цілости „дипломатичну перемогу великих розмірів над Совєтським Союзом". Сен. Новленд каже теж, що ніколи не буде замало присвятити уваги Далекому Сходові, як твердині для втримання миру. Він називає Японію „великою стабілізаційною силою для вільного світу на Далекому Пацифіку". У своїй промові в Лос Анджелес, він ужив такого арґументу: „Хоч я не сумніваюся про совєтські наміри загорнути Німеччину й промислову Рурщину під комуністичні впливи, то все таки я того переконання, що ті наміри находяться на другому місці, бо на першому місці Совєти поставили контролю над більше ніж більйоном населення Азії, разом з природніми й стратегічними ресурсами в цій безмежній области".

Тому, що мешканці Каліфорнії находяться ближче комуністичної небезпеки з Далекого Сходу ніж східне населення Злучених Держав, переконання сенатора Новленда треба вважати вказівкою, як відчувають цю справу загалом мешканці західніх стейтів. Вони думають, що з Японії і з націоналістичного Китаю треба створити моральну силу, яка, в порозумінні й при допомозі Америки, зможе довести до повної контролі над китайським суходолом. Совєти вважають Китай за ключ до панування над Азією, одначе бояться що Японія стоїть їм на перешкоді. Тому під теперішню пору найважливіше змагання Совєтів та їхніх комуністичних сателітів мусить бути опанування Японії. Шлях до такого опанування веде через здобуття рижових околиць південно-східньої Азії, бо харчів у тих областях можна вжити як зброї для „сконсолідування сили". Потім щойно прийшла б контроля над Кореєю, звідки можна вдарити наче кинджалом у серце Японії.

З уваги на такі погляди не тільки сен. Новленда, але й багатьох інших визначних громадян, між якими находиться теж і ген. МекАртур, нічого дивного, що адміністрація Трумана поробила такі велитенські зусилля для створення відповідної сили в Західній Европі, забуваючи навіть Німеччині її недавні прогріхи проти цілого людства, щоб присвятити належну увагу спинення комуністичної агресії в Азії. З заключенням умови про американські бази в Японії, Злучені Держави мають тепер постійну точку опору проти московського посягання по владу на Пацифіку.

Микола Кокольський

Б'ЄМО НА ТРИВОГУ

Тривожні вісті. Не з далеких побоєвищ, де гасне молоде життя від ворожої кулі. Тривожні вісті з близька, з Ню Йорку, з Филаделфії, з Шікаґо. Тут рівнож тратимо наших дітей, тратимо їх духово, бо день за днем рветься духовий зв'язок між батьками і дітьми.

Минуло п'ять літ від того часу, коли зі скитальщини почали прибувати на американську землю нові наші іміґранти. Вже засіли в шкільних лавках ті діти, що прийшли на світ на чужій землі, на скитальщині. Сьогодні вже далеко поза нами циганське життя і непевне завтра. Ми закорінюємося на новій землі. Прийшов отже час, коли належало би зробити білянс нашої національної політики за цей відтинок нашого життя.

Отже деякі ділянки нашої діяльности роздмухані до велетенських розмірів, хоч на ділі їх вартість не надто велика. Рівночасно дорібок в деяких преважних ділянках дуже скромний. На тому сірому кінці бачимо виховання нашої дитини. Що зроблено в нас в тому напрямі за цей час? З рукою на серці за незначними винятками можемо сказати: нічого! Декілька газетних статтей, декілька широких плянів і декілька вечірних курсів української мови, зорганізованих величезними зусиллями учителів, з невеличкою кількістю дітей. Ось декілька вимовних цифр. На вечірніх курсах української мови, ведених Учительською Громадою в Шікаґо, є 30 дітей, на курсах в Филаделфії 70, в шістьох відділах курсів в Ню Йорку — 120 дітей. Такі цифри з трьох великих осередків нової, української іміґрації, між ними з Ню Йорку, де начисляється до сім сотень української дітвори. А що дістьcя, під цим оглядом, в менших громадах? Отож, ідуть діла наші в парі з нашими словами?

Якщо Україна для нас жива, ідея, якщо почування наших сердець є згідні зі словами нашого гимну, то вийдім на правильний шлях. Треба нам усвідомити собі, що виховання української дитини, це велика, основна справа. Від виконання цього національного завдання не можуть відстрашити нас ні кошти, ні перешкоди.

В пісні ми готові душу й тіло положити за нашу свободу. А тут потрібна без порівняння менша жертва, а ми не годні й на неї спромогтися. Як еміґрація, свідома своїх завдань, сповнім наш основний, національний обов'язок, виховаймо своїх дітей для продовжування тих ідеалів, з якими ми покидали рідну землю. Бо як втратимо одно тільки покоління, тоді втратимо все. І не поможуть тоді жадні маніфестації, жадні друки, жадні хочби і найкращі пляни. Дім української культури, на який покладаємо так багато надій, стане музеєм для студій ще одного етнічного племени, що на американському ґрунті загинуло впродовж ледви декількох поколінь.

Сьогодні наше національне життя спирається на старшім елементі, що, колись чином будував Україну. Завтра — після завтра понесе його покоління, що ще знає подих рідної зімлі. А хто перейме його дальше? Чи можна будувати національне життя на дітях, яким ми, з великої, духової спадщини передамо ледве українське ім'я і то часто-густо в скривленій формі.

Важко зранена, скривавлена, рідна земля кличе нас. Рятуймо своїх дітей! Обставини на американській землі особливо корисні для нас. Хочемо працювати для визволення рідної зімлі в ім'я тих самих ідеалів, які словом і чином визнає Америка. І хочемо виховати наших дітей в тих ідеалах. Зоряний прапор Америки і блакитно-золотистий України по наших Народних Домах мають побіч себе як символ отсього братерства ідей. На далеких, корейських полях свідчать отсе братерство українські хлопці своєю кров'ю. А ми засвідчім його в десятеро збільшеною працею та жертвенністю для виховання нашої дитини в любові, прив'язанні і пошані до тісї землі, що привела на світ наш широкий рід, що вложила нам в груди наше, українське серце. Ми дамо нашій дитині рідну школу!

Роман Степанович

„СТАРА БАСНЬ"

Накладом „Звйонзку Зєм Полудньово-Всходніх Жечипосполітей Польскей" в Лондоні, 1948 р. вийшла книжка д-ра Станіслава Скшипка п. з. „Українскі Проґрам Паньствови на тлє жечивістосьці". На перший погляд оковидалося б, що 105 сторінкова книжка, повинна бути фактично науково обґрунтованою працею сучасного польського історика. Ціль та зміст тої праці постараємося коротко переповісти.

На самому початку автор згаданої книжки обороняє „Креси Всходнє", як територію Польщі. Це, що українці покликуються на етнографічний принцип чи історичний, залежить, коли який з двох їм підходить, не є аксімою. Всі українські статистичні дані не відповідають дійсності. Після статистичних даних Скшипека в 1931 р. жило в Польщі 5 мільйонів українців, а не 7, так як заподали українці. Обговорюючи постепенно всі етнографічно заселені українцями території, як: Румунія, Чехословаччина, автор всюди добачує неточність в українських статистичних даних. Повертаючи до УССР, п. Скшипек точно перечисляє % заселення міст українцями, росіянами, та іншими чужинцями. В його статистичних даних, в яких він, річ ясна, покликується на різні джерела як українські і неукраїнські, по голоді та масовому переселенні в 1926-1939 (за автором) в 1939 р. не могло бути більш 22 мільйонів українців. Автор пише: „ведлуґ моїх шацункуф на Українє Совєцкій в р. 139 жило около 19,7 мільйона українцуф 63% оґулу людносці, зась ведлуґ Ґреґори і Шаве тільки 18,6 мільйона 60% оґулу людносці".

Після другої світової війни, яка дошкульно відбилася на українському народі, д-р Скшипек обчисляє, що на цілому українському етнографічному просторі в 1944-45 рр. українців було не більше 21-22 мільйонів, тобто 50% загалу населення.

Найважливіше в тій книжці те, що Західна Україна є складовою частиною Польщі, арґументуючи, що то є віковічна польська територія, яка за малими виїмками постійно належала Польщі, а з правно-державної точки є важний факт, що в квітні 1920 р. Українська Народна Республіка підписала догоду з Польщею в якій виреклася всяких претенсій до „Малопольскі Всходнєй" і Волині на користь Польщі. Тут, мабуть, автор забув про Параграф 4, того договору, в якому було сказано: „Польський уряд зобов'язується не заключувати ніяких міжнародніх умов, направлених проти України, до того ж самого зобов'язується Уряд УНР супроти Польщі.

Вже 18/III. 1921 р. Польща перечеркнула Варшавський договір, бо в Ризі підписала договір з Совєтською Росією.

Скшипек радить українцям зрезигнувала з українських земель нографічних територій, тобто: Західну Україну — віддати Польщі, Закарпатську Україну — Чехословаччині, Бесарабію та Буковину — Румунії. Тобто, автор стоїть на становищі, що по наступній війні мали б повернути до кордонів з-перед 1939 р. Скшипек мабуть також не хоче того приняти до відома, що існує „якась т. зв. Лінія Керзана", яка була пред'явлена мировій конференції в Парижі в 1919 р. та над якою довше велася дискусія на конференції в Тегерані в 1943 р. Скшипек забуває також про це, що Чехословаччина добровільно зрезигнувала з українських земель — Закарпатської України, договором між СССР та Чехословаччиною в 1945 р. При владі тоді був президент д-р Е. Бенеш та Ян Масарик, які не стояли в ніякій опозиції до того договору, а навпаки, були за ним.

Автор далі перекидається на українське москвофільство, яке опановувало маси українців в 1918 р., як в УССР, так поза кордоном. Він забуває, що нарід без держави не може бути так відпорним на всякі прояви ренеґатства, як нарід, за яким стоїть охорона: власна держава. Пригадаймо авторові воєнний розклад поляків, де вони б не були, чи в Ґубернаторстві, чи в Дистрикті Галичина. Та перевага польського елементу, в містах, про який він згадує, що постійно був домінуючий підчас окупації Зах. України Польщею, по приході німців підпав цілковитій денаціоналізації. В лави „фольксдойчерів" масово вступали в 99% та власне, за словами автора переважаюча більшість міського польського елементу. Непохитно стояв лише селянин.

Дальше автор говорить, що співпраця українців з німцями здискредитувала українську справу в західному світі. Автор підчеркує дію ОУН, та Дивізію Галичина. Я думаю, що автор в тому теж не є дуже коректний, бо чи українці співпрацювали з німцями, то в це ніхто не вірить, мабуть і сам Скшипек.

На твердження українців, що багацтво України позбавляє українців їхньої самостійности, автор частинно погоджується з цим, як також погоджується з цим фактом, що на випадок зовнішньої інтервенції, на руїнах російської імперії може повстати Україна, але в межах до 1939 р. С. Скшипек каже: „Не треба рівнож легковажити можливости, що в моменті розпаду совєтської системи і заломання комуністичної партії може прийти до загального хаосу і анархії, якої непозбудеться з природи буйна, склінна до індивідуалізму українська людність".

Автор доказує, що наколи б повстала Україна на етнографічних теренах, то українці не могли б опанувати терену і розгубилися б. Він хоче перевести в життя свою ідею, що Україна є потрібна, але в границях тих, що на його думку відповідали найкраще українській проблєматиці, тобто Україна по обох боках Дніпра, з Кримом та частиною Кавказу.

В IV. розділі „Польска і Україна", п. Скшипек обговорює польські концепції щодо Украніи. (Федерація, Межиморя, Польска од Можа до Можа, ще а добрих часів і т. д.) Порушуючи справу федерації, виливає жаль, що немов би то в часі воєнної хуртовини „украніські банди" завдали тяжких втрат польському населенню на Волині і в „Малопольсце Всходнєй", доказуючи, що українці є неґативно наставлені до польських концепцій, доказом чого свідчать договори та події.

Тому саме, що д-р С. Скшипек довгі роки перед війною перебував в Бережанах, то я постараюся навести деякі факти з ук.-польських відносин в Бережанах, які його напевно примусять потакнути. Чи д-р Скшипек, забув польські погроми в Бережанах в 1938 р., яких то польська „млодзєж" на чолі із старшими, військом, та поліцією, доконувала на демонстрантах у зв'яку з Закарпатською Україною? Чи автор забув демолювання укр. гуртожитка та плєбанії о. Бачинськго? Чи автор забув ті ручні гранати, які часто вкидували поляки в український гуртожиток, або українським діячам як В. Левицький і інш.? Це ж доконані факти! По програній Закарпатської України, поляки розвішували клепсидри, що Україна вмерла. Чи ті зграї німецьких фольксдойчерів, поліцистів різного віддтіння не далися населенню в знаки? Різні „зондердінсти", „зіхергайтдінсти", „кріміналькполіцаї" і „ґестапо" і т. д., яке було обслуговане, як не поляками то німцями польського походження, тобто, „фольксдойчерами". Заподаю це, щоби д-р Скшипек, який мабуть перед війною виїхав з Бережан, відсвіжив собі в пам'яті минуле, та запізнався трохи краще з нім. окупацією.

Анджей Ґертих в гуморесці п. н. „О Пшишлосць зєм всходніх Жечипосполітей" Лондон 1946, на ст. 12 також пише про: „Репресіє те — зарувно „пацифікацїє" (нп. в року -930), як обуз в Березє — пшибєрали часем форми теґо родзаю, же лєпєй єєв над німі дзісяй нє розводзіць".

Наводжу лише тих два приклади, бо напевно відомо С. Скшипекові, як польське населення Зах. України витало в 1943-44 рр. катинських гробокопателів, як своїх союників. Чи поляки робили це, як русофіли, забуваючи про віковічне винищування поляків росіянами, якого покрою вони не були б?

На кінець С. Скшипек заподає, що поляків є 25 мільйонів, так, що вони не можуть собі позволити на амбіції, які переходили б їхні сили. Щодо помочі поляків у відбудові україн. держави 1918-19 рр., С. Скшипек твердить, що інтервенція Пілсудського в боротьбі з большевиками привела Польщу до того, що вона стратила в той час плєбісцит на Мазурах і Цєшинський Шлєськ, як також ризький трактат був би більш позитивний для Польщі наколи б поляки не були помагали Петлюрі, тобто, Польща була б дістала ще більше украніської землі, так, що сьогодні п. Скшипек, міг би з рукою на серці захищати нові кордони Річи Посполитової.

На мою думку це все не пропало. Ще сьогодні не є запізно направити ті помилки! В 1938 р. Польща зв'язалася з ґітлерівською Німеччиною і збройно привластила собі Заользє, так і тепер може зв'язатися з СССР і „направити" всі помилки. Остання війна показала, що польська політика не знає і не знала сентиментів! Напад на Чехословаччину це наочно всім доказав.

Я вірю, так як і С. Скшипек, що без сильної України не може бути сильної Польщі, та навпаки! Може ще заскоро виповідати на сторінках нашої преси того польського одного із найсильнішого на еміґрації середовища, яке стоїть саме на повищій засаді, що сильна Польща не може існувати без сильної України і яке змагає до українсько-польської федерації як рівний з рівним. Як буде виглядати проблема „Зєм Полудньово-Всходніх", то мабуть не так, як того хотів би С. С., але так, які на це є історичні дані.

П. Козаченко

ШЕВЧЕНКІВ ДЕНЬ НА ХУТОРІ

2)

„Що тут за збори?" — сердито буркнув високий міліціонер.

„Шевченківське Свято!" — відповів учитель.

Поглянули навколо і мовчки вийшли. Сіли на коні і поїхали до сусідньої садиби шукати самогону. Свято продовжувалось. Минуло ще півгодини, і наша „розвідка" донесла, що міліція виїхала з хутора. Дівчата внесли новий сплетений із свіжого барвінку тризуб, а один хуторянин, замість потоптаних паперових прапорців, приніс справжній жовтоблакитний великий прапор...

„Встане Україна і розвіє
тьму неволі,
Світ правди засвітить,
І помоляться на волі
Невольничі діти!"

— закінчив Хведька під гучні оплески свою деклямацію.

Після довгої перерви відбулася вистава п'єси „Весняний ранок Тарасовий". А увечері відбувся справжній бенкет. Поставили столи, застелили чистими вишитими скатертями. Спочатку обідали діти. Скільки радощів було, скільки втіхи було, коли всім дітям почали родавати подарунки в честь нашого найбільшого національного Свята. А коли дітей порозвозили по домах, отді розпочалася врочиста святкова вечеря для хуторян і для гостей. Парував у мисках запашний борщ, цілими горама лежали пироги. А які смашні були свіжі ковбаси, що шкварчали на сковородах. Холодне трусилося мабуть від холоду. „Треба його трохи зогріти" — скаав дід Остап, наливаючи в чарки доброї слив'янки. Хуторяни дякували вчителеві, приїжджим музикам і всім учасникам. „Довго не забудемо ми сьогоднішнє свято!" — казав дід Михайло. „А нашим дітям на весь вік буде у пам'ятку", — додала тітка Ольга. Багато було розмов, щирих і сердечних, радісний святковий настрій об'єднав усіх, навіть ворогів.

„Ось годі бо, Варко, нам свариться, — сказла лагідно Ганна до молодиці, що сиділа подалі від Ганни за другим столом. — Твій Миколка з моєю Манькою так же гарно на сцені „приставляли" та вірші розказували. І смашно поцілувавшись та цокнувшись чарками, помирилися молодиці. А малий Хведька бігав по рештках сцени і, звертаючись до вчителя, потихеньку повторював одну фразу: „Як же сьогодні гарно в нас!"

Старі сивовусі діди і статечні господарі середніх літ, і молоді парубки — всі були перейняті одном настроєм, однією думкою, що її висловив Хведір Михайлович: „Україна невмируща, бо в нас є Шевченко!" Це наша душа, душа нашого народу, яку не скує ніякий московський чекіст! Не скує він і „слова живого", що його на весь світ проказав наш Великий Пророк! А в пісні нашій наша вічна слава!" І після цих слів Ілько, найкращий співак на весь хутір, ні, не тільки на ввесь хутір, а мабуть таки на цілий повіт, розпочав своїм ніжним тенором журливу пісню „Ой, із-за гори та буйний вітер віє". Пісню підхопили, і вона широко повноводною рікою попливла, вириваючися з тісної хати на широкий простір. І пісня за піснею линула, викликаючи картини минулого славного змагання, боротьби за волю наших предків-козаків. А коли головатий Іван Кошман своїм несамовито сильним і гучним басом гукнув „Гей!" (співаючи „Гей, долиною, гей широкою козаки йдуть), то велика гасова лямпа враз згасла, і темрява заповнила хату. Під веселий сміх засвітили знову лямпу, відсунули подалі від Івана і співали, співали, душу виливали, славу минулу згадували і гартували дух свій, волю свою неподоланну до боротьби, до неподоланного змагання...

— — — — — —

Минуло тридцять років від того незабутнього дня... Від зеленого привітного хутора й сліду не осталось: розкулачення 1930 року, і нарешті останній „дев'ятий вал" — ліквідація хуторів 1940 року, — цілковито знищили хутір, хати порозбирали і перевезли в село, вишники й яблуння поламали, понищили, подвір'я бур'яном заросли. Тільки чорні комини ще довго лишалися єдиними свідками цього страшного погрому. Хуторян помордували голодом, деяких порозстрілювали, деяких заслали в непривітні сибірські ліси, в концтабори, на Далекий Схід. І тільки кілька душ ще може й досі живуть у сусідньому селі і, працюючи на панщині, згадують привілля і розкіш хутірського життя.

А де ж ділися ті славні і втішні діточки, що так зворушливо деклямували Шевченкові вірші, що плели з барвінку зелені вінки на Свято, що прикрашали стіни барвінковим тризубом і жовтоблакитними прапорцями? Де ділася Хведька? Де ділася Оленка? Де ділася вчителева хрищениця Катруся, що тоді в той незабутній 1922 рік тільки народилася? Хведька разом з своїми розкулаченими батьками повезли на Далекий Схід, Матвійкові пощастило вступити до Київського університету, але дальша його доля невідома.

По всьому світі розкидала неблаганна доля цих нещасних хуторян, що тридцять років тому були такі щасливі, святкуючи на рідній землі у рідній хаті найбільше національне свято — Шевченків День.

Але в день 9 березня 1952 року, де б не були ці вихованці маленької хуторянської школи, вони напевне згадають день 9 березня 1922 року. Думками своїми вони поєднаються, не зважаючи на великі віддалення, що їх відділяють. І розсіяні ворожою силою по всьому світі ми, проте, об'єднані спільною великою ідеєю. Наші душі і серця там, на нашій — не своїй землі! Наші думи й почування, наші найкращі надії і сподівання там — „на нашій — не своїй землі"! І як би нас не нищили, як би нас не ганяли по всьому світі, — ми невмирущі, бо неситий ворог „не скує душі живої і слова живого!"

„Україна невмируща, бо в нас є Шевченко!"

(Закінчення).

Д-р Іван Розгін

СВЯТКУВАННЯ ШЕВЧЕНКІВСЬКИХ ДНІВ

В березні місяці ц. р. за встановленою традицією, українці відзначатимуть 138 роковини народження і 91 роковини смерти Генія і Пророка Тараса Шевченка.

І багатотисячні громади, і професійні об'єднання, і світоглядові гуртки, і школи, і наукові установи і навіть окремі родини і самітні особи — розкидані по всіх краях світу — всі без винятку будуть об'єднані духово в ці дні, в єдину націю.

Ми відчуваємо в ці дні в своїх серцях, чиїх батьків ми діти, ким і за що закуті. Відчуваємо також свою безталанну батьківщину, її потом і кров'ю политі степи, поля і гори, її окрадені села бідних земляків наших, що закріпачені новітньою панщиною.

І в цьому році, на святочних і жалобних академіях ще раз пролунають вогнисті слова пророка. Хоч у нас уже виробився певний шабльон в Шевченківських академіях, проте, завжди і в Посланії, в Кавказі, в Сні і навіть в ліричних поезіях Т. Шевченка ми завжди знаходимо щось нове, досі невідоме, або ще невідчуте. Це мабуть тому, що Т. Шевченко в своїй творчости сконденсував відвічне життя нашого народу, нас живих, наших працурів, уже мертвих, і навіть нащадків ще не народжених.

Для українського народу Шевченко буде вічним, як вічною є і буде українська земля, на якій він живе і вічною буде українська культура, яку сам народ створив.

Та Т. Шевченка ми не лише згадуючи шануємо, ми Шевченка також вивчаємо. Скрізь по цілому світі, де лише є відповідні умови, переводиться наукова праця над його спадщиною. Для цього при наших найвищих наукових установах, УВАН і НТШ створені інститути Шевченкознавства. При всіх університетах світу, де лише є українознавчі катедри або курси, і навіть при спільних катедрах „Славістики", — скрізь в тій чи іншій мірі також вивчають нашого генія. Та проте ні літературна творчість, ні образотворча спадщина, як слід ще не вивчені, а тим більше не вивчені історичні, політичні, релігійні і інші мотиви в творчости Т. Шевченка. Не вивчені з тих простих причин, що на батьківщині, де знаходиться вся спадщина Шевченка, українські вчені не мають на це права, бо справжній Шевченко небезпечний в першу чергу для окупанта, а подруге там більше займаються фальсифікацією його творів як їх правдивим вивченням. Досить згадати „тематику" з Шевченкознавства, якою займаються тепер в Україні. Наприклад, там актуальними є такі „проблеми": Антирелігійність Шевченка, Шевченко як співець дружби російського і українського народів, Шевченко як співець всіх поневолених народів, в тому числі і російського тощо. Поза межами Батьківщини, в умовах повної волі слова і друку, українські вчені поперше не мають відповідної матеріяльної бази, подруге бракує Шевченківських оригіналів (автографів, образотворчо-мистецьких праць тощо).

Проте, навіть в таких умовах зроблено дуже багато, хоч не все ще видруковано. Можна сказати, що крім колишнього Українського Наукового Інституту у Варшаві, де в свій час було виконано і видруковано значну кількість праць з Шевченкознавства, всі інші фундаментальні праці ще ждуть кращих часів, щоб побачити світ. Наприклад, не видана досі, хоч підготована до перевидання П. Зайцевим, біографія Т. Шевченка, не видана досі в повному обсязі праця Л. Білецького — про релігійність Т. Шевченка, і багато інших. Ми навіть не маємо повної збірки творів Т. Шевченка, без яких неможлива солідна наукова праця в будь-якій галузі Шевченкознавства.

Проте, Шевченкознавство рік від року поступає вперед. Навіть з 1945 року по цей день зроблено дуже багато для вивчення спадщини Шевченка. Без сумніву в цьому ведуть перед УВАН і НТШ. За цей короткий час члени цих найвищих наукових установ виконали низку дуже цікавих і важливих дослідів. Наприклад, крім уже згадуваної праці Л. Білецького про релігійність Т. Шевченка, ще можна згадати працю М. Шлемкевича про філософічні мотиви в творчости Шевченка, В. Петрова про естетику Шевченка і ін. Так хоч і в несприятливих умовах, а збагачується наша національна скарбниця, яким є для нас Шевченкознавство. Ще додам, що в цьому році вудбудуть свої засідання присвячені Т. Шевченкові не лише Інститути Шевченкознавства, а й спеціяльні відкриті пленарні наукові засідання НТШ і УВАН. Відбудуться також наукові засідання українознавчих катедр при всіх університетах Европи, Америки, Канади, де будуть виголошені наукові доповіді з різних ділянок Шевченкознавства.

М. Приходько (Торонто, Онт.)

КИТАСТИЙ У ТОРОНТІ

Перед завісою постать, так знайома українській публіці — скромна і не претенціозна, але завжди приваблива постать майстра української пісні — Григорія Китастого.

По залі розлилися оплески, спонтанні і щирі, як завжди, коли Китастий виходить на сцену. Люди навчилися його цінувати. Ті, що люблять українську пісню і бандуру, знають і відчувають, що в душі цієї людини світиться промінь самородного хисту, нерозривно пов'язаного з великим пісенним хистом нашого народу.

Я знаю про те, що Григорія Китастого українські слухачі люблять ще з Києва, ще відтоді, коли він вовчими тропами продерся з червоної території до Києва і створив там в 1941 р., разом із своїми побратимами, невелику але славну капелю бандуристів. Діставши лише 400 грамову пайку хліба, печеного за німецьким рецептом для українців з каштанового борошна і просяних лушпайок та якийсь кілограм пшона і квашеної капусти поза німецьким контролем з доброзичливої Вукопспілки, Китастий не втрачав голосу і пальці його не дрижали на струнах бандури. Німецька заборона виступати з концертами не зліквідувала капелі. Пішки, чи на випадкових полудрабках бандуристи переносять оживляючу, натхнену пісню по заглушених новим окупантом селах, цукроварнях, містечках, гартуючи дух народу.

Пізніше, майже нелегальне, але блискуче, незабутнє турне по Волині, в часі народження Української Повстанської Армії. Від села до села перевозили тоді бандуристів найкращими кіньми, на возах застелених весільними килимами. А по концертах однодушно виривався з грудей слухачів заборонений національний спів і потайки побрязкували автомати під полами при виході. Не один знайшов стежку до лісу, послухавши пісень капелі Китастого, не тільки понад Дніпром, на Волині, а і в Західній Україні, де капеля подорожувала по містах і селах уже тоді, коли ноги повідпухали після німецької гостинности в Гамбурському концентраційному таборі. Не можна забути і прийняття капелі Китастого в покоях українського патриція духа — митрополита Шептицького та в перелісному Яворові — резиденції славного українця Юрія Липи. Скрізь там цінували Григорія Китастого, як він того заслужив. Тому й торонтонці зустріли його по братерськи. Він заслужив на те.

Сталася прикра і болюча річ тут, на еміграції — Китастий і капеля розійшлися, втративши нагоду завоювати велику сцену і завоювати славу нашій пісні на американському континенті. Не аналізуємо причин цього болючого факту. Лише констатуємо, що не зважаючи на це Китастий залишився Китастим. Хоч втратив нагоду виступати на великій сцені перед чужинецькою авдиторією, де міг би зробити навіть більше ніж ми можемо припускати, його душа не завмерла, вона співає і буде співати, бо паросток пісні виріс в ній ще з материного співу над колискою, так само певне як і в іншого, на жаль занедбаного сьогодні, майстра української пісні — Нестора Городовенка.

Пісня справжнього співця, а не підспівувача не вмирає в найскрутніших умовах, вона живе і житиме до смерти, незалежно від того, які вінки сплітатимуть їй — лаврові чи тернисті. І скромний творчий концерт Китастого є одним з доказів цього...

Насамперед — Дума про Кемптен — твір, який безперечно сьогодні й завтра притягне увагу не тільки слухачів, але й музикознавців. Дума оригінальна, барвиста, актуальна тематикою. Глибший аналіз її можуть подати музикознавці. Слухачів вона просто захоплює своєю гармонією і щирістю.

Пісня „Ти слухаєш Дніпре" з текстом майже нікому незнаної молодої патріотки Ольги Лубської (до-речі написана в ОСТ'івському таборі) є безперечно одною з кращих пісень українського репертуару. Не сумніваюся, що М. Мінський виконав її саме так, як задумав автор. Орнаментальна і іскриста Пісня Повстанців цілком заслужено, як і попередні пісні, зірвала вихор оплесків. Великий успіх мали і маршові пісні на тексти Івана Багряного: Пісня про Тютюнника, Марш України, обидві виконані бездоганно, з доброю дикцією. Такі марші повинен би передавати Голос Америки. На такі пісні слід і Китастому звернути основну увагу (менше журливого), бо Україна підсовєтська їх створити не може, а в Україні майбутній вони матимуть першорядне місце в репертуарі великої державної капелі бандуристів і безперечний успіх у публіки. Ми хотіли б також почути в наступному концерті жалібний марш, що його написав Китастий ще в Турці над Стриєм і ні разу не виконував.

Обминаючи низку інших пісень у виконанні Н. Носенко, І. Зайферта і М. Мінського, що кожна з них виразно подобалася слухачам, хочу відзначити оригінальне і цікаве виконання театралізованої пісні з приспівом ансамблю. Цю першу спробу треба поширити. Тут може стати в добрій пригоді заслужений майстер-бандурист Григорій Назаренко, що працює тепер з Китастим.

Поза всім тим варт ансамблеві Китастого зауважити, що сценічний одяг обов'язковий і то розкішний український одяг — він створює вигідний фон для репертуару такого характеру. Вишита сорочка і буденні штани нагадують про сельбуд і різко дизгармонують з орнаментальними українськими піснями.

В загальному концерт виявив, що Китастий не змарнував часу, за останні місяці він виконав важливу роботу для українського народу.

Мені здається, що ради загального добра треба тим нашим бандуристам, що роками славно служили своєму народові й не йшли на ніяку чужу службу, знайти спільну мову (забувши про досадні дрібниці і непорозуміння з обох сторін) з майстром Григорієм Китастим — своїм побратимом, з яким спільно давилися каштановим хлібом в Києві, картопляними лушпайками в Гамбурґу і блискучим метеором пронеслись по селах і містах України, донісши свою пісню аж до Білого Дому на землі Вашинґтона.

Треба знайти мову братерства і згоди всім тим бандуристам, що переросли над Пашківські волості і вийти разом з творчим натхненням і піснями Китастого на широку воду, сповняючи тим обов'язок перед нашою незабутньою Україною.

З ЛІТ.-МИСТЕЦЬКОГО КЛЮБУ

Черговий успіх живої газети в ЛМК в Ню Йорку

Друге „число" Живої Газети, що її відчитано на Вечорі, влаштованому Журналістичною Секцією Літературно-Мистецького Клюбу у Ню Йорку в дні 29. м. м., мало не менший успіх, як попереднє. Цим разом редактором була Л. Дражевська, так само всі автори були інші, як першим разом. Започаткував п. Луцьків статтею „Поліційна держава СССР", меньше, зрештою, зупиняючись над структурою тієї держави, як радше над типом совєт. поліциста. Петро Сагайдачний у статті „ГерманіяРеститута" (відчитав п. Герус), звернув увагу на небезпеку відбудови німецької державницької сили, зупиняючись головно на питанні евентуального пересунення німецьких кордонів на схід, що грозить „рекомпенсуванням" Польщі її „втрат" на заході — передачею їй назад західно-українських і західно-білоруських земель. Леонід Лиман навів у статті „Найвищі міркування росіян" (відчитав п. Колос) низку доказів, що всі росіяни у світі, зокрема московська еміграція всіх напрямків, ідуть одностайним фронтом у збереганні великодержавницької потуги Росії і що в цьому пункті всі вони піддержували і далі піддержують Сталіна, як континуатора політики Петра І. П. Іван К-цький відчитав дві цікаві новинки з українського культурного життя: про появу першого числа тижневого додатку „Свободи" і про перевіз Архіву УВАН-у з Европи до ЗДА. Марія Донцова заторкнула у своїй статті проблему зміни імени і прізвищ (що інколи буває) українцями в Америці, протиставляючи приклади з інших національностей, при чому заголовок до своєї статті взяла саме з випадково відкритої „Мошкової коршми" у Брукліні. На закінчення вечора Микола Понеділок дав чудову рецензію нового твору Мелешка, що крізь совєтські окуляри зображує Америку: публіка реготалася з отого „Сну рябої собаки", а щоб зберегти її в доброму настрої, додано до програми вечора „наддаток" — новий гумористичний фейлетон Ів. Керницького про „Сон у кіно". — Дискутанти заторкнули головно проблеми із статті М. Донцової, але говорено теж і про інші відчитані статті. Відповідаючи дискутантам на заміт, що поважні проблеми слід порушувати вичерпно та розглядати всесторонньо, Ів. Кедрин, що проводив вечорові, пригадав, що це не доклади, а тільки статті, які з природи речі мусять бути поверховні і давати тільки поштовх — думати і дискутувати. Присутніх було коло 130 осіб, які розходячись, висловлювали бажання якнайчастіше повторювати такі вечорі, що з різнородністю матеріялу і короткістю цілого вечора подобаються назагал краще, як доклади на одну тему.

Пресова конференція у ЛМКлюбі

В суботу 2-го березня ц. р. відбулася у домівці Літературно-Мистецького Клюбу в Ню Йорку пресова конференція, влаштована спільно Комітетом Придбання Українського Народного Дому в Ню Йорку, Об'єднанням Українських Мистців та Журналістичною Секцією в ЛМКлюбі. Присутніх було 12 осіб, які цікавилися двома актуальними питаннями українського громадського життя і культури:

а) Справа Народного Дому в Ню Йорку

Голова Комітету Придбання Українського Народного Дому в Ню Йорку, інж. М. Лепкалюк вичерпно познайомив присутніх з дотеперішніми заходами Комітету, теперішнім станом і плянами на майбутнє. До кінця травня Комітет переводить ударну кампанію, що має здобути перших $60,000, потрібних на задаткування будинку, що став би врешті для українців американської — і світової метрополії — осередком їхнього зорганізованого громадського і культурного життя. Всю суму передбачується на $250,000. Її здобудеться передусім продажем шерів (уділів). Один шер — $25 і він дає власникові (уділовцеві) 1 голос в організації (на зборах уділовців). Правне членство (установи й організації) здобувається закупном від 10 до 40 шерів. Скількість шерів відповідає скількості голосів, що ними розпоряджає власник. Вже досі 52 нюйоркські організації зголосили готовість закупна шерів, при чому 8 установ заявило закуп по 40 шерів (по $1000). Ненарушність фонду, здобутого закупном шерів, гарантована законом, тому на адміністративні видатки Комітету будуть випущені однодолярові цеголки. Чартер підписало 12 директорів, що майже всі є членами Дорадчого Комітету, який склався тому кілька тижнів; Екзекутивний Комітет існує від року. Чи Народний Дім можна буде фінансово вдержати, видно найкраще хоч би тільки по одній позиції: в одному тільки цьогорічному зимовому сезоні українці Ню Йорку заплатили за чужі залі на прерізні свої імпрези (балі, вечерниці) понад 30,000 дол., не рахуючи суми, що її склали б гроші дрібніші, заплачені за винаєм таких заль, що їх не можна було підрахувати. Коли б усіх 76 організацій, що є в Ню Йорку, закупило поважну скількість шерів та бодай лиш половина нюйоркських українців закупила бодай по 1-4 шери, то справа купна Народного Дому пішла б швидко і легко. Ясно, що Комітет рахується з потребою вести паралельно акцію — і через організації і безпосередньо до окремих громадян. Для популяризації цієї великої справи відбудеться в дні 6-го квітня ц. р. велике віче в Ню Йорку, що його програма вже здебільша складена. Крім цього проєктується на цей літній сезон пікніки й спільні прогулянки. — Інж. М. Лепкалюк відповідав на запити присутніх та гаряче апелював до всіх діячів пера — щоб вони включилися активно в акцію придбання Н. Дому, пишучи про неї та пропаґуючи її, де тільки можна. Ясно, що цей заклик всі одностайно прийняли.

б) Справа Мистецької Вистави

Голова Об'єднання Українських Мистців (він же голова ЛМКлюбу) проф. Сергій Литвиненко інформував присутніх про велику мистецьку виставу, що триватиме від 15-го до 25-го ц. м. в усіх залях і кімнатах Літ. Мист. Клюбу в Ню Йорку. Вистава буде відчинена від год. 10 ранку до 8 вечора, а по суботах і неділях мистці будуть фахово пояснювати її публіці. Участь у виставі бере 50 українських артистів-малярів і різьбарів із ЗДА і поза цією країною. Виставлених буде 117 експонатів. Виставу улаштовує Об'єднання Мистців у Ню Йорку й околиці, разом із Відділом у Филаделфії. Практично справою займається Секція Мистців-Образотворців у ЛМКлюбі. Притоку до вистави дали 5-ті роковини приїзду до ЗДА перших українських скитальців (з нової іміграції), отож у виставі візьмуть участь тільки новоприїзжі, як також частина українських скитальців з інших країн. Вистава охоплюватиме всі мистецькі напрямки, тому це перша вистава поза рідним краєм на таку широку мірку. Аранжери вистави видають каталог на 56 сторінках із 22 ілюстраціями, що коштуватиме лише 40¢. Вступ на виставу — 50¢. Відвідувачі цієї мистецької вистави дістануть добру нагоду переконатися про теперішню творчість українських мистців-образотворців, що були примушені покинути Україну, а також порівняти рівень сучасного українського образотворчого мистецтва з рівнем мистецтв інших народів, передусім американців.

ВІСТІ З УКРАЇНИ

(Нотатки з совєтської преси)

ПЕРЕВИХОВАННЯ СТУДЕНТІВ

При Станиславівському педагогічному інституті, створеному вже по війні, зразу ж постала катерда марксизму-ленінізму, яка й отримала спеціяльне завдання. Саме про її роботу керівник катедри П. Ремезовський написав статтю в „Р. У." з 3 лютого під найвимовнішим заголовком „Ідейне виховання студентів — головне завдання кафедр політичних наук".

Студенти інституту — молодь 17-22 років життя. Завершувальне виховання ця молодь отримувала вже при діянні совєтської школи. Її, як „свою", вже тепер випробовують большевики. Очевидно, в совєтських плянах теперішні випускники галицьких вузів повинні поволі перебирати провід в адміністрації та партійних місцевих ячейках, заступати апаратуру людей, насиланих з СССР, уже як люди надійніші, а в додатку обізнані з тереном.

ДОЛЯ УКРАЇНСЬКОЇ ПШЕНИЦІ

„В допомогу" жертвам великої повені в північній Італії, яка трапилася при кінці минулої осени, совєти вислали гроші, зібрані профспілками з робітників, а крім того грузовий корабель „Тімірязев" „з продовольством, посівним зерном, сівалками, плугами". З приводу прибуття корабля перед новим роком в Ґенуї совєти зорганізували великий мітинг „вдячности", на якому „зі сльозами зворушення" юрба на всі лади вигукувала „Слава Сталіну" і т. п. А корабель, між тим, прибув з Одеси, привізши „продовольство" українське.

ЗОЛЯ І КОЗЛАНЮК

У протилежність до бібліотек західних, совєтські публічні бібліотеки, як відомо, мають картотеки абонентів, у яких провадиться докладна евіденція того, що абонент читає. Зрозуміло, до картотеки мають доступ у першу чергу функціонарі МВД й партії та з неї доповняють свої відомості про настрої, симпатії та зацікавлення читацької публіки в цілому й окремих людей. Зрештою, в окремих випадках до таких бібліотек і бібліотечних картотек заглядають різні селькори, щоб писати про „культурні досягнення".

Так, кореспондент „Р. У." відвідав бібліотеку в с. Голохвасти, Волочиського району. Заглянувши в абонамент „літнього колгоспного тесляра Гаврила Прокоповича Деркачука", він викрив, що той читає таких авторів: Л. Толстой, Гоголь, Серафімович, Помяловський, Сергєєв-Ценський, Катаєв, Моріз Торез, Якобсон, Кассіль, Макаренко, Тарле, Рибак, Золя, Гюґо, Еренбурґ, Полевой, Іван Ле. Самий Деркачук про це заявив: „Та у нас усі так читають. Таке наше життя..."

Не знати певно, чи тільки це читає Деркачук. Можливо, в „такому житті" він воліє, щоб такі автори, як Франко, Шевченко, Л. Українка, не стояли в його абоненті. Проте зовсім певно совєти пропаґують читання Козланюка та Золі.

(„Укр. Думка").

В СПРАВІ НАРОДОВБИВСТВА НА УКРАЇНІ

Представництво Виконного Органу УНРади звертається з проханням до тих українських громадян і громадянок, які мають відомості про факти і докази большевицького народовбивства на Україні, особливо за останні роки, щоби схотіли подати їх негайно на адресу: Ukrainian National Council's Representation, 226 East 121 Street, New York 35, N. Y.

Бути членом Українського Народного Союзу, значить належати до такої української організації, яка об'єднала в Америці й Канаді найсвідоміші українські сили в один ідейний моноліт та поставила його на службу нашим країнам та нашому поневоленому українському народові.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

БОСТОН, МАСС.

З нашої народної праці

Наші люди оселилися в Бостоні 60 років тому. Вони працювали, як могли, створивши національні організації та церкви. Активність нашої православної парафії відома, бо при ній існують різні наші організації. Є в нашій громаді Союзові відділи, є відділ УКК, відділ ЗУАДК, Сестрицтво, відд. Союзу Українок, Запорозька Січ, Дочки України, що працюють згідно з новоприбулими нашими братами зі скитальщини. Наші нові громадяни увійшли майже до всіх народно-церковних організацій і ми, старі американці, з того дуже вдоволені.

У православній парафії праця поділена на різні секції. Допомагаємо своїми пожертвами ЗУАДК. Відділ Допомогового Комітету, що існує при Церкві, зібрав на допомогу нашим нещасним братам і на інші цілі $630.85.

З того уділено 66 позичок для новоприбулих на суму $150.00. На дарунки для дітей і допомогу хворим на скитальщині — $228.22, закуплено видання УНСоюзу в англійській і українській мовах для пропаґанди української справи на $45.00. На „Православне Слово" $22.50, на членську вкладку до УКК — $25.00, для Централі ЗУАДК — $60.00, розхід на Маланчин вечір — $60.61, — разом видатки винесли $609.63. Зісталось в касієрки гром. П. Морози $6.22.

У 1952 році наша парафія розпочала працю Колядою. Пішли колядувати: Василь і Кіра Гоц, Теодор і Марія Письменні, Микола і Анастазія Калінеченко, Марія Мельниченко і Алла Федусь. Відвідали кого могли знайти, добрі українці (але не всі) ,з охотою приймали і щиро давали жертву колядникам. Заколядували біля 200 дол., які розділено для ЗУАДК-у й УКК. Ходили з колядою добрі члени нашого відд. УНС, та примірні громадяни.

З малого вечора, що відбувся 12 січня в церковній залі був дохід біля 100 долярів.

Це коротеський звіт комітету, що довгі роки працює, трудився для потребуючих на скитальщині. Всі члени допомогового Відділу свою працю, поза своєю денною працею, дають з охотою даром.

Праця в відділі УКК також була рухлива. Відділ влаштував Свято злуки українських земель, Свято Шевченка, Академію в честь ген. Т. Чупринки, і Листопадове свято.

Найбільше попрацював секретар відділу п. О. Мельниченко, що пробував об'єднати увесь наш активний елемент біля УКК, скликаючи наради. У останній з таких нарад взяли участь представники відділів У.Р.Союзу й інші організації. Є надія, що всі організації створять один Громадянський Осередок, і спільно поведуть працю для свого нещасного народу. До комітету відд. УКК входять такі громадяни: о. Мельниченко, п. Казанівський, п. В. Мигован. п. М. Кісіль, п. П. Мороз, п. О. Панкевич, п. С. Берегулька, п. І. Масний, о. Є. Королишин, п. А. Барони, п. Тулупа, п. Пол, п. Шульга. У березні, плянується скликати Загальні Збори всіх громадян, і вибрати спільний уряд для ведення громадської праці на терені міста Бостону.

За минулий рік відд. УКК зібрав кількасот долярів. Багато громадян зложили свої вкладки і жертви, але більшість не зложила. Є надія, що в цім році справа Народного Фонду піде краще як була дотепер.

У наших імпрезах найбільше помагає укр. православна парафія зі своїм пароxом, о. Королишиним, який виступає з хором, співає сам і його донечка Люба, знана співачка.

Завжди віддаємо теж пошану тим, що лягли на полі бою з ворогами і молимось за тих, що тепер борються в рядах УПА, щоб вони змогли видержати в нерівному бою. Так, з нагоди Свята злуки українських земель, дня 27 січня, о. Є. Королишин відправив панахиду за тих, що віддали своє життя за друзів своїх, а в проповіді вияснив приявним, що ділось тоді на Україні. Під час панахиди зібрано $81.00, касієр, п. І. Масний доложив $19.00, що разом винесло суму $100.00, які, разом з членською вкладкою парафії вислано до УКК. По полудні того дня наша парафія численно взяла участь у Святі злуки українських земель. Співав на святі церковний хор, що заповнив всю вокальну частину. Виступали з танцями наші дівчата в гарних народних костюмах. Участь в святі взяло багато бостонських громадян, числом біля 500.

М. Давискиба

ДІТРОЙТ, МІШ.

В роковини Шевченка

Наукові робітники м. Дітройту, що здебільшого об'єднані в Групі УВАН і Краєзнавчій Комісії НТШ, вирішили цього року відзначити Шевченківські дні спільним науковим засіданням, яке відбудеться 29 березня ц. р. о год. 7:00 в залі Меморіяльного Будинку Американських Ветеранів (при вул. Джеферсон 151 Захід).

Будуть виголошені такі наукові доповіді: Проф. М. Дольницький — „Минуле в творчости Т. Шевченка", проф. Ів. Розгін — „Природа України в поетичній творчости Т. Шевченка", проф. В. Витвицький — „Т. Шевченко про мурику", проф. Е. Козак — „Т. Шевченко як маляр".

Це вперше в історії американсько-українського життя в Дітройті будуть відзначені Шевченківські дні не лише традиційними академіями, а й відкритим науковим засіданням українських вчених, що займаються вивченням спадщини нашого Генія.

Ми певні, що громадянство зрозуміє важливість такого почину і своєю приявністю вшанує так свого Генія як і представників наших найвищих наукових установ, що навіть в таких умовах а творять сучасне Шевченкознавство.

Д-р І. Розгін

Листування Редакції

П. Х. Кліфтон, Н. Дж. — У справі старечої пенсії для людей, що платять оплату до суспільного забезпечення, законні постанови такі: Хто працював найменше шість чвертьріч і за цей час діставав платню найменше по $50 за кожне чвертьріччя, а з цієї платні йому відтягали якусь частину заробітків на старечу пенсію, такий робітник може дістати пенсію, як йому скінчилося 65 років життя. Найменша пенсія виносить $25 місячно. Як Ваша платня була більша, або, як Ви працювали довше ніж шість чвертьріч, тоді і Ваша стареча пенсія буде вища. На всякий випадок Ви зголоситься за порадою до найближчого бюра установи, що називається по-англійськи „Сошел Секюріті", а там поможуть дістати пенсію і скажуть, скільки вона буде виносити. Як ідете до такого бюра, візьміть із собою картку з Вашим нумером в Суспільнім Забезпеченні (Social Security Number).

І. Б. Інтернешенел Фоллс, Мінн. — Ми думаємо, що метрики народження з Буковини тепер не дістанете. Совєтського консула тепер у Ню Йорку нема, то хіба треба б писати до амбасади у Вашинґтоні.

М. Г. Бофало, Н. Й. — Різні комісії, що їх покликує до життя президент з назвою „Президентська комісія", це організації, що збираються періодично. На нашу думку листи до такої комісії здоров'я можна післати до департаменту внутрішніх справ (Departament of Interior, Washington D. C.).

Найстарший урядуванням посадник не хоче більше кандидувати

Іст Орендж, Н. Дж. — Посадник Чарлз Г. Мартенс, який своїм 34-річним урядуванням став „деканом" усіх американських посадників, зголосив свою відмову від наступної кандидатури з кінцем поточного року. Він має 68 років життя і хоче піти на спочинок. Він чується перетомленим цим, що міська рада ухвалила бюджет в $7,000,000 на теперішній рік, а він поклав проти нього своє вето. З цього приводу прийшло до суперечки між ним і радою. Він дістає річну платню $6,500, одначе тому 34 роки ця платня виносила тільки $2,500. У Іст Орандж нараховують 80 тисяч населення, що більшістю належить до републіканської партії, а це запевняє йому вибір. Цим разом одначе він не хоче користати з партійної більшости, серед якої крім друзів він має вже й противників.

Успіхи господарки Індії

Ню Дельгі, Індія. — У присутності прем'єра Індії, Негру, відбулося 2 березня ц. р. відкриття величезної фабрики штучних погноїв, що є одне з багатьох досягнень молодої держави. Фабрика ця, здвигнена в м. Сіндрі коштом понад 48 мільйонів за приватною поміччю промисловости З'єднаних Держав і Англії. У своєму слові, Негру вказав на розвиток індійської промисловости, що може похвалитися значними осягами й що переконує всіх в життєздатности Індії. Зокрема нова фабрика принесе велику користь народові, бо це буде не тільки велика ощадність — до 20 мільйонів долярів річно — на імпорті погноїв, але й поміч при поширенні засівної площі в цій країні, де є ще багато земель не освоєних для хліборобства.

Гостина для найталановитніших студентів

Вашинґтон. — У готелі Статлер відбулася незвичайна гостина для двох студентів, що дістали найвищі нагороди в одинадцятому конкурсі талантів, улаштованому виховною фундацією Вестінґгавса. На фундацію призначує гроші підприємство Вестінґгавс Електрк Корпорейшен, а цьогорчні дві найвищі стипендії здобули: $2,800 Карл Нюнш з Еванстон, Ілл., а $2,000 Луїза Шмір з Тефт Гайскул, у місті Ню Йорку. Сім інших студентів дістали нагороди по $400, а 30 дістали по $100. Разом з Фундації Вестінґгавса признано $11,000 на стипендії й нагороди для найбільш талановитих з поміж 30,000 студентів, що взяли участь у цьогорічнім конкурсі. Роздання нагород відбулося підчас балю. Підприємство Вестінґгавса призначує стипендії вже 12 років і досі дістало їх 440 учнів. З-поміж перших 200 стипендистів 95 відсотків бере участь в природничих розшуках, 21 здобули ступінь доктора філософії, 15 вибрали діяльність учених, 17 стали учителями каледжів та університетів, а інші пішли на урядову службу. Змагання до підшукання талантів підтримує департамент оборони, представник якого, Волтер Дж. Витман, був приявний при роздачі нагород і сказав, що тепер федеральний уряд фінансує дві третини усіх дослідів і винаходів країни.

● **Не буде змін вуличного руху на 7 і 8 авеню в Ню Йорку, на яких мав відбуватися** моторовий рух тільки в одному напрямку, бо проти цього протестували власники автобусів і робітничої юнії, бо тоді мусіла б бути редукція шоферів.

● **Виставлено призабуту оперу Гендела** „Іль Пастор Фідо" в Тави Голл у Ню Йорку, одначе в формі концерту. Це була прем'єра цієї опери в Америці. Критики підносять, що брак драматизму відбивається на музичнім виконанні. Крім того кажуть, що ця опера це найслабший твір Гендела.

ЯПОНЦІ КРИТИКУЮТЬ ПРОЄКТ ВІЙСЬКОВИХ БАЗ

Токіо. У Японії — в парламенті й пресі відбувається живий обмін думок щодо проекту договору про залишення американських військових баз і після підписання мирного договору.

Спостерігачі зазначають, що японці справу військових баз сприймають, як щось необхідне, але не проявляють найменшого захоплення. Критики проектованого договору пригадують повоєнний натиск переможців на Японію щодо її повного роззброєння, яке мало б перетворити Японію в дійсну країну миру—у Швайцарію Сходу. Але тепер виявляється, що Японія представить не лише свої аеродроми й інші військові споруди для військових баз, але й має своєю промисловістю прислужитися загальному озброєнню. Впливові часописи побоюються, що проектований договір може порушити повну самостійність країни, а „дружба між Японією й З'єдиними Державами буде тоді тривалою, якщо обидва народи матимуть однакову автономію".

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

МАРІЯ ТРУСЕВИЧ, членкиня від. 171 У.А.Союзу ім. Л. Українки в Джерзі Ситі померла 8-го березня 1952 р. Покійна прожила 54 роки. Парастас буде відправлений у вівторок, 11. ц. м., в 8-ій год. ввечорі в похороннім заведенні п. І. Ковальчика, 129 Grand St., Jersey City. Похорон відбудеться в середу, 12. ц. м., в 9-ій год. вранці, в церкві св. Петра і Павла при Greene і Sussex вул. Запрошуємо родину, приятелів і знайомих. Полишила в смутку дітей: Мирославу, Марію, Стефана, Любу і братів Якова і Андрія. — В. Їй П.!

Управа від. 171.

АНТІН ФОРТУНА, довголітний член Тов. Запорозька Січ, від. 234 У. Н. Союзу в Елізабет, Н. Дж., помер 5. лютого 1952 р. в 72. році життя. Покійний походив з села Добрівка Руська, пов. Сянок, Україна. До У. Н. Союзу вступив в 1907 р. Був взірцевим членом в Товаристві і занимав кілька разів уряд предсідника. Полишив у смутку вдову Еву, 7 синів, 3 дочки, всі подружені, і 10 внуків, одного брата і одну сестру. Похорон відбувся 8. лютого з похоронного заведення до укр. церкви св. Володимира, а відтак на Rosedale Cemetery в Linden. — В. Н. П.!

С. Могила, секр.

КСЕНЯ КАПУСТЯНИК, членкиня Бр. св. Стефана, від. 221 У. Н. Союзу в Шікаґо, Ілл., померла по довгій недузі 21. лютого 1952 р. Прожила 58 р. і полишила в смутку мужа Олексу, доньку Зофію і пять внуків. Покійна походила з села Баківці, пов. Бібрка, Україна. Похорон відбувся 23. лютого при участи родини, членів Братства і знайомих з укр. Прав. церкви св. Володимира. — В. Їй П.!

Т. Шпікула, секр.

ТАРЗАН, ч. 2786. Пропонований вихід.

— Тимчасом Тарзана, Дариота і Хірама вели мулистим коридором далеко під святиню.

— „Це кімната смерти, Тарзане" — сказав Отаму. „Ви не зможете втекти. Дверей не можна відкрити з внутрішньої сторони".

— „Між моїми людьми можуть бути шпигуни" — шепотів Отаму. „Я повернуся і покажу вам вихід".